

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileră.

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Crăciunul.

Acum 2000 de ani, cînd se înstăpînișe fărădelegea între oameni, cînd omenirea era clasată în boeri și obișduiți, cînd desfrîul din palate și suferința mulțimilor din bordeie părea a nu mai avea margini, din stratul cel mai de jos al muritorilor a răsărit un Mîntuitor al neamului omenesc. Fiul Mariei, născut în Vitleem într'o iesle, prin glasul cetelor îngerești și graiul prorocilor a fost proclamat de izbăvitor al omenirii pentru înălțarea săracului și slobozirea robului, proslăvind pe tot omul cu slavă dumnezeiască, fiind toți oamenii fii aceluiasi Părinte ceresc.

În chipul acesta ivindu-se Christos de desuptul societății, împăratul și proletarul, ieslea și tronul ajungînd alături unul de altul, bordeiul nu s'a mai închinat înaintea palatului. Căci precum orice revoluție începe din jos în sus, „precum orice reformă pornește dinlăuntru înafară, precum munții s'au înălțat în urma puterilor lăuntrice subterane: tot așijderea și Fiul lui Dumnezeu a înălțat în chipul acesta pe cei slabi, nesocotiți și amăriți“.

În urma proclamației din Vitleem cei din peșteri și viznine au strigat: *frați sintem!* „Nu mai sintem, deci, robii și turmele de jaf ale nimăruia! Copilele tinere și frumoase

ale Babilonului, cari cu cununile pe frunte au fost duse în foșoarele templelor lui Milittas, pentru a nu se mai întoarce decît cu cununile veștejite ale fecioriei lor pîngărite; cele zece mii de fete cari și-au întinat sufletele pe livezile înfloritoare ale Daphnei au săgetat toată Siria de un fior mai înalt ce a cutreerat lumea întregă, întrezărind în visurile lor — Vecinicia“.

Revelația aceasta din Vitleemul Iudei, cuprinde un program mondial, care ajutînd pe obișduiți spre a-și putea înălța capul, cerînd și ei drepturi la viață și virtute.

A răsărit o lume nouă!

Deciteori suferința oamenilor ajunge insuportabilă, Dumnezeu ne trimite cîteun Mîntuitor. Astfel ne-a trimis și pe fiul telarului din Nazaret spre a ne îndrepta cărările vieții. Nașterea lui, mama sărbătorilor creștinești, o prăznuim prin a ne întări demnitățile omenească pe pămînt. E și cea mai bogată în datini umanitare. La Crăciun își odihnesc oasele trudite ceice prin grea sudoare își câștigă pînea de toate zilele. Din Crăciun în Crăciun își așteaptă robii scăparea din zăvoarele temnițelor. Darurile de Crăciun alină pe un moment durerea celor chinuți de neavere. La Crăciun colindătorii veseli pornesc dela casă la casă spre a înmuia inimile, descleștînd și mina zgîrciților... Întru mărirea „Soarelui dreptății“ să ne închinăm toate îndemmurile, îndrep-

tîndu-ne gîndul și la alții, cum și Răscum-părătorul nostru s'a jertfit pentru alții.

Eată unde rezidă iubirea de oameni, temelia legii creștinești. Cine nu iubește pe alții, nu se iubește nici pe sine. Cine nu iubește pe nimeni, nu-î vrednic a fi socotit între creștini. Egoistul, care se gîndește vecinic numai la sine, e ca pomul fără rod, care supără nu numai pe celce l-a sădit, ci, prin nepotrivirea lui în rîndul pomilor roditori, supără și ochiul trecătorilor.

Cuvine-se dar' a ne aduce aminte, prăznuind cu bucurie această cea mai mare zi de peste an, de toate datorințele creștinești, ce ni-se propovăduesc de aproape douămii de ani. Aceste datorințe se cuprind în a recunoaște și a respecta frăția dintre oameni.

Religia și toți filozofii veacurilor au combătut și înfierat greșeala de a nesocoti pe alții. Cărturarii și bătrînii popoarelor îndrumă neîncetat pe cei mai tari — să ajute pe cei slabi. Cucît un popor este mai înaintat în cultură, cuatît mai mult dispăre ingalitatea dintre om și om. Tendința culturii culminează în a ridica pe toți fii aceluiasi popor la înțelegere și simțire egală. Ciocoismul se menține numai la acel neam de oameni unde încă n'a străbătut adevărata civilizație.

Să ne străduim și noi Români a ne ridica, prin cultură și iubire de oameni, între popoarele — fără ciocoi!

FOILETON.

Povestea Maicii Domnului.

„Zice că Jidanî cari nu puteau suferi pe preacurata fecioară Maria, cînd văzura că aceasta e acuma aproape să nască pe Domnul nostru Is. Christos, începură a o bătorcoi cum le venia la gură și a o chinui în totfelul.

„Preacurata fecioara Maria, văzînd aceasta și ne mai puțînd pe-deoparte a suferi batjocurile și chinurile lor, ear pe-dealtăparte temîndu-se ca nu cumva să i-se întîmple vre-o nenocire, părăsi orașul în care petrecuse până atunci și se duse la Vifleem.

„Ajungînd la Vifleem și fiindcă acum începuse a se îngina ziua cu noaptea, cînd a ajuns ea acolo, a intrat într'o casă din marginea Vifleemului și s'a rugat de stăpînul casei, anume de Crăciun, ca s'o primiască de mas.

„Crăciun neavînd însă desul loc în casă unde s'o primiască și s'o adăpostiască peste noapte, îi zise să meargă în grajd și să rămie acolo în ieslea vitelor.

„Ce era sa facă acum preacurata feceora Maria...? De voe de nevoe se duse în grajdul lui Crăciun, în care se afla o păreche de cai și una de boi, și acolo se culcă ea în ieslea cailor.

„Caii însă, ca caii toată noaptea roaseră la fin, tropotiră din picioare, forăna și suflară rece

din nări asupra ei, astfel că ea nu putu niciun pic să se odihniască și să nască. Văzînd aceasta prea curata feceora Maria, s'a supărat pe ei și i-a blestămat zicînd:

— „Firea-ți cai voi blăstămați,
Tot anul să n'aveți saț,
Numa'n ziua de Ispas,
Dar ș'atuncia numa-un ceas,
Și peste drum cînd veți trece,
Și la apă cînd veți merge!

Și dupăce rosti ea cuvintele acestea, se sculă din ieslea lor și se duse de se culcă în ieslea boilor.

„Boii cum s'a culcat preacurata fecioară Maria în ieslea lor, mai mîncară un rînd și apoi făcîndu-și cruce și culcîndu-se, au început a rumea și a sufla cald asupra ei.

„Preacurata feceora Maria, văzînd aceasta, s'a bucurat, și deaceia i-a binecuvîntat zicînd:

— „Fireați; boi blagosloviți,
Tot anul să fiți hrăniți,
Că voi atîta mîncăți
Pănăce vă săturați
Dup'aceia vă culcați
Și prindeți a rumea
Și din nări cald a sufla!

„Și cum rosti ea cuvîntele acestea, îndată se mai liniști și ațipi.

„Dar eată că nu mult după aceasta, apcîndu-o durerile nașterii, tresare din somn și căutînd

împrejurul ei, vede o mulțime de lumină lipite de stîlpii la cari erau legați boii, arzînd care de care mai frumos și luminînd grajdul mai de haț decît într'o biserică, ear pe marginile ieslei smirna și tîmie asemenea arzînd și răspîndînd mirosul lor cel plăcut, în toate părțile. Un semn că nu peste mult are să nască pe Mîntuitorul lumii, Domnul nostru Isus Christos.

„Tocmai atunci iese din întîmplare și Crăciuneasa afară și văzînd grajdul numai o lumină, s'a speriat, și deaceia, cugetînd că s'a aprins, a voit să se întoarcă repede în casă ca să dea de știre și barbatului său.

„Preacurata fecioară Maria însă, care a fost auzit că s'a apropiat cineva de grajd, n'a lasat-o să se întoarcă, ci a strigat-o să vie întru ajutor, s'o moșiască.

Crăciuneasa i-a răspuns că nu poate să meargă, fiindcă barbatul său n'o mai lasă să moșiască, și că i-a hotărît că de va mai moși vreodată, îi taie amîndouă minile de prin încheieturi.

— „Vină, vină' că nu țî-le-a mai tăia! — Se rugă earășî preacurata feceora Maria.

„Atunci Crăciuneasa, a intrat înăuntru și a moșit-o iar dupăce a ridicat ea acuma pe Isus Christos,

L-a luat
Și l-a'nfășat
Cu scutic
De urșinic

Invitare la abonament.

Deschidem abonament nou pentru revista noastră „Progresul“, ce costă:

Pe un an 8 cor.

Pe 1/2 an 4 cor.

Pentru România și alte țări străine 10 cor.

Abonamentul are **a se plăti înainte!**

Cine nu ne trimite numărul acesta îndărăt, îl considerăm de abonat. Rugăm dar pe st. abonați, vechi și noi, să ne trimită ori numărul acesta îndărăt, ori prețul abonamentului înainte, ca să nu avem mai târziu necazuri, și noi și restanțierii, cari ne îngreunează rosturile.

Din a noastră parte ne vom da toată silința să dăm echivalentul. Nădăjduim că și publicul cititor va lua în considerare greutatea cu cari se scoate o foaie bună românească, pe care la rindul nostru vom dezvolta-o mereu în proporția sprijinului, moral și material, de care vom fi învredniciți.

Cu toată stima

Redacția și Administrația „Progresul“,
Oravița.

Ziar și cultură.

(Idei dintr'o conferință)

Există astăzi o mare nepotrivire în moralitate și cultură între ziare și a societății.

Intr'o societate inferioară apar, ca s'o ridice, oameni superiori ei, cari se îndreaptă, curajos și stăruitor, către o lume rămasă încă în întunec, pierdută pe căi de rătăcire, pornită pe lunecșul cel duce blind, plăcut chiar, către un ucigător fund de prăpăsite.

Țări cari astăzi stau înaintea noastră ca modele de civilizație unitară și armonioasă, de muncă și virtute, de îndestulare trupească și de mulțumire a sufletului, erau acum o sută de ani cutotul altfel. Gîndiți-vă numai, în comparație cu Suedia de astăzi, la Suedia de acum o sută de ani, cu satele pustiite de alcoolism, cu orașele pline de copii cari nu puteau purta numele tatălui lor, cu parlamentele sfîrșiate de discordii civiile, cu o aristocrație unită pentru a ucide un biet rege rătăcit, dar cu intenții bune. Și astăzi

toate aceste groase umbre morale au dispărut cutotul.

In aceasta și presa își are partea ei, dar nu numai presa. De dînsa te poți feri, dar mai vin și altele în rîriri, de cari nu poate scăpa uneori nici sufletul care se ferește mai mult de bine. Religia duce la biserică, unde fiecare ar trebui să găsiască totdeauna sfatul cel folositor, în numele unei autorități superioare celor omenești, și unde, orcum, nu va găsi niciodată învățătura cea rea, prin care și mai mult să se strice sufletul. Și celui care ar avea cea mai mare silă de citire, încă-i va cădea o carte în mînă, și ea poate să-l prefacă pentru toată viața. Căci, alături de cartea care nu se înțelege, rod al unei minți sterpe, căreia norocul învățaturii nu i-a putut da nimic mai mult, alături de cartea din care se păstrează doar înseilătura unei intrigii romantice, e aceea care rămîne în suflet, care face parte integrantă de acum înainte din sufletul acela. Dacă e rea: o stafie de îngrozire și de îndemn spre pierzare; dacă e bună: o neconținută blîndă mustrare de înger. Și cine ar putea tăgădui tot binele care dela sine se revarsă în jurul unui singur om, care să îndrăzniască, între cei răi, a rămînea întreg în sănătatea sa morală, pedepsitor și dădător de exemple; asemenea cu o unică rază, călătorind singură prin imensitatea întunecului, care, plin de frică, se dă înlăturî?

Și, deci, vine o vreme, cînd, prin acțiunea atîtor factori, dreptatea celui isolat în silințele sale de îndreptare iese la iveală. „Dușmanul poporului“ care a căutat se împiedece, cu jertfa situației a liniștii sale, întrebuintarea apelor aducătoare de boală, e recunoscut ca prietenul cel adevărat al oamenilor pe cari i-a tulburat în obișnuința și inconștiența lor de primejdie. Dar totuși mult timp prejudecățile pot să-l încunjure și să apese asupra amintirii sale chiar. Cîți propagatori prin ziar n'au avut această soartă! Sint însă și țări cari în fătășează situația ciudată a unei prese citite cu patimă, încunjurată în tote felurile, îmbrățișată de toată lumea, și care e inferioară moralității publice, cum și culturii generale, cari au înaintat amîndouă, în ciuda cuvîntului tipărit din fiecare zi, pe alte căi, cari sint cele arătate mai sus.

Subt raportul culturii, se poate crede de mulți că ea, cultura, nu poate intra în discuție cînd e vorba de valoarea unui ziar. Ziarul de informație datorește informații, cel politic judecăți și campanii politice, — și cu aceasta și-a ajuns scopul. Cultura rămîne pentru ziarul cultural, — specialitate pe care numai puțin trebuie s'o caute.

Ar fi adecă și azi ca pe vremea cînd își steteau față în față ziarul politic al lui Rosetti — „Romînul“ — și ziarul cultural, cu scurtă viață, al lui Hașdeu, — „Traian“. Dar tocmai acest axemplu ne poate servi pentru a înțelege mai bine cît de arbitrară și fără înțeles e osebirea, și în ziaristică, a lucrurilor politice de cele culturale.

Desigur că Rosetti, deși a făcut poezii, a fost un luptător poliitic, și Hașdeu, deși a fost deputat și conspirator politic, și întemnițat cîteva zile pentru aceasta, — un răspînditor de cultură și un inovator în domeniul ei. Dar foaia celui d'întăi, cînd ataca pe unii și ajuta pe alții, pornia totdeauna dela conceptele de libertate, de națiune, opuse tiraniei, „ciocoimii“, și aceste concepte, elaborate de filosofii istoriei și ai dreptului, sint desigur concepte culturale, un fel anume de a înțelege dezvoltarea unei societăți, legitimitatea orînduieiilor ei. Ear Hașdeu, dela cele d'întăi numere, fără să fie avut numaidecît acest gînd, s'a trezit decînd o luptă politică, foarte personală și foarte vehementă.

Și totuși el rămînea pe trenul lui, și se inspira de învățăturile științelor despre om pe cari le cultiva. Și orce știință despre om duce, prin ultimele rezultate ale cugetării îndreptate asupra ei, la rezultata politică.

Istoria a făcut totdeauna grozav de multă politică. Ea însăși, și nu numai cercetătorul istoric, care nu primește doar zilnic întipărirea adîncă a faptelor mari săvîrșite cu durere sau cu bucurie de omenirea întreagă, prin popoarele ce o alcătuiesc, prin poporul lui însuși, care-i măturiseste zilnic străduințele lui vechi și nouă, suferințele lui din toate timpurile, idealele lui urmărite cu jertfe, — pentru a putea să rămîie un șters notator „obiectiv“ al evenimentelor ce au fost, cu sînge și lăcrămî, pentru ai săi și pentru alți oameni. Dar, ca știință, ca disciplină omenească, istoria e

Și cu fașă de mătășă
Pe de laturî cu-aur trasă,
Și pe cap
Cu comănac
De buibarac.

„Apoi puindu-l alătura cu maica sa și învăluindu-l cu un pic de fin ca să nu reciască, s'a întors în casă și zise bărbatului său:

— „Mi-am mai căștigat un nepot!

Crăciun fiind un foarte răutăcios și apucat, cum a auzit că soția sa i-a ieșit din cuvînt și earăși a moșit, s'a făcut roșu ca racul de minie asupra ei și în furia lui cea mare i-a tăiat amîndouă minile de prin coate zicîndu-i:

— „Nu ți-am hotărît odată ca să nu mai moșești și tu tot nu m'ai ascultat și ai moșit!... Na!... mai moșește de acum înainte dacă poți!...

Crăciuneasa, văzînd aceasta și peștiind alta ce să facă, a alergat degrabă la maica Domnului și prinse a i-se plînge că bărbatul său i-a tăiat minile, pentrucă nu l-a ascultat, ci earăși a moșit.

Maica Domnului, cum a văzut-o cu minile tăiate, i-se făcu milă de dînsa și-i zise:

— „Du-te degrabă și adă minile cum vei putea încoace!

Crăciuneasa s'a întors atunci degrabă înapoi, a luat cum a putut minile de unde erau aruncate și i-le duse Maicii Domnului.

Maica Domnului le-a luat și, puindu-le la

loc, zise să le bage puțin subt fiul său adecă subt Domnîl nostru Isus Christos.

Crăciuneasa făcu așa. Și eată că minile sale cît ai bate în palme, se prinseră earăși la un loc și făcură cu mult mai sănătoase și mai frumoase decum erau înainte; căci prin puterea cea Dumnezească a Domnului nostru Isus Chr. și a Maicii sale, ele se făcură până în coate de aur.

Crăciuneasa de bucurie că earășin-cu minile, s'a dus tot într'o fugă în casă și cepînd a bate în palme, zise către bărbatul său Crăciun:

Uite ce minî mi-a dat noul meu nepot înlocul celorce mi-le-ai tăiat tu!

Crăciun, văzîndu-o cu minile de aur, a în trebato-o plin de mirare:

— Dar bine! Spune-mî și mie cine e nepotul acela și cum se cheamă mama lui, ca să știu și eu!

Crăciuneasa însă nu știu alta ce să spuie decît atîta că, întorcîndu-se înapoi după ce i-a tăiat minile, la femeia aceea pe care a moșit-o, aceea și cu fiul ei i-au făcut minile. Și îi zise ea mai departe, că în grajd, unde a născut femeia aceea numai luminî și smirnă și tămîie arde, și că e minunat de frumos, și se vede că femeia aceea nu poate să fie alta, fără numai precurata fecioară Maria și fiul ei Domnul nostru Isus Chr.

Crăciun, mai auzînd încă și aceasta, s'a înspăimîntat foarte tare și, de frică ca nu cumva să-l ajungă pedecapsa lui Dumnezeu pentru fapta lui cea neomenoasă și singeroasă, fără întîrziere s'a dus în grajd, și căzînd în genuchî dinaintea Maicii Domnului, care se afla în iesle cu fiul ei Isus în brațe, a început a o ruga de iertare, zicînd că n'a știut cine-i și deaceia a tăiat el minile soției sale, dar ce a făcut mai mult n'a face.

Și Maica Domnului l-a iertat. (Reprodusă din „Tribuna“).

In Elysium.

De Anatole France.

O negură deasă împrejurul meu și o tăcere adîncă, numai ici-colea vedeam umbre, figuri sinistre cari îmi înfricoșau sufletul. Cu încetul ochii mi-se obicinuiră cu întunerecul și văzui la vadul unui rîu, cu unde negre, umbra înspăimîntătoare a unui bărbat, care purta o căciulă ca a celor din Asia și cu o vislă pe umeri. Recunoscuî pe mult iscusitul Ulixes. Obrajii săi palizi îi acoperia o barbă sură. Îl auziam tînguindu-se cu glas domol:

— Am flămînzit. Vederile mă părăsesc și sufletul meu e ca fumul ce-l apasă pîcla. Cine-mî va da să beau sînge negru ca să-mî aduc aminte de corăbiile mele văpsite în roșu, de soția mea cea credincioasă și de mama mea?

un veșnic îndemn către politică, și anume către o politică bine determinată.

Așa se poate zice de orice alt domeniu al cunoștințelor despre om. Până și blinda față de țară, poezia populară, a trezit și înțepit mari chestii politice în lumea aceea dela oraș, în care descoperitorul farmecului ei simplu și cinstit, Alexandri, a strămutat-o acuma trei sferturi de veac, încălzind-o cu ciorpi și pantofi și îmbrăcând-o cu faste cromolite la cel d'intăi magazin de mode din Iași? Țărâna a trezit admirația pentru părinții ei muncitori de pământ și a făcut să se recunoască tot mai mult această datorie de recunoștință ce trebuie să o simțim pentru acei mulți și umili cari ne-au dat, între altele, și acest veșnic îndreptar de simțire, de limbă, de muzică. Ea a hrănit tot mai mult interesul pentru prolema țărăneasă, a cărei singură soluție poate fi într-o largă democrație rurală.

Cultură și politică sînt două faze ale unei dezvoltări cari începe prin cultură și hotărăște în ultima instanță tot printrînsa. Am spus-o și altădată, și cît mai des o voi spune.

Cultura cuprinde toate ideile politice ale unui timp, dar ea mai dă ceva: îngrijirea prin care ele pot însemna ceva. Căci ideea în sine n'are, din nenorocire, nicio valoare practică. Deaceia nu trebuie să ne speriem niciodată, cu bucurie sau cu părere de rău, de apariția ei. Aceasta o fac aceia cari n'au trăit în intimitatea ideilor, ci sînt deprinși numai a le primi la gară oficial, cu redignotă, buchete de flori și discursuri de bună venire. O idee are toamă atîta valoare cît credința care o conjură și onestitatea cu care e servită.

Infățișată-vă deoparte o grădiniță de vechi sistem, ori cîteva glastre în fereastră. E sărăcie și iubire și poezie și hărnicie, în casă: vre-o bătrînă cu gîndul la acești prieteni muți cari sînt florile, azi desprețuite și izgonite, din vremile ei, o față care privește printre flori începuturile senine ale vieții, vre-o păreche de oameni tineri, cari simt nevoia acestui cadru pentru iubirea lor. Ear alături marea grădină exotică a bogatului, cu grădinar spectral care îngrijește, pentru leafă, florile printre cari doar arareori se poartă stăpînul. Vei trece fără interes pelîngă pretențioasă expoziție fără suflet, și ochii ți-se

vor opri îndelung asupra colțișorului în care lucruri foarte vechi sînt ținute înfloritoare prin foarte multă iubire.

Același lucru și cu ideile politice, cari, plecînd din cultură, găsesc mediul lor numai în rezultatul ultim al unei culturi larg răspîndite.

Trebue deci să punem o nouă bază culturală societății de azi. Și presa trebue să facă dintr-o nouă lume de idei crezul tuturor.

N. Iorga.

Reducerea sărbătorilor.

Astăzi, cînd lumea a înțeles că *timpul e bani*, nu e mirare că din multe părți s'aud plîngerî împotriva numărului prea mare al sărbătorilor, în cari omul muncitor, care „în sudoarea feței sale își agonisește pînea sa“, trebue să stea neactiv, consumînd din ce a câștigat în zilele de lucru. Orcine se gîndește asupra acestui fapt, trebue să vadă că dacă numărul zilelor petrecute în nelucrare e prea mare, consumația poate întrece câștigul, și atunci nu ne putem aștepta la progres. Dacă zilele de sărbătoare s'ar folosi cel puțin pentru câștigarea de cunoștințe folositoare, pentru înmulțirea avutului sufletesc al poporului nostru, cu alte cuvinte, dacă în zilele de sărbătoare s'ar săvîrși o muncă spirituală, care nu e oprită, ci e chiar reclamată de legile statului și de ale bisericii, n'am avea să ne plîngem de numărul prea mare al sărbătorilor, pentru că omului îi trebuește și hrană sufletească, nu numai hrană trupească. Menirea sărbătorilor ar trebui să fie: câștigarea hranei sufletești. Dar despre asta, la poporul nostru, nu se prea poate vorbi. Singura muncă spirituală, ce o săvîrșește un număr detot neînsemnat al țărănimii noastre, este cititul vreunei gazete. Marea majoritate a poporului, însă, nu se îndelînicește nici cu această muncă spirituală. Pela biserică se abat foarte puțini, și pentru acești puțini amvonul e mut. De cîteo conferință pentru popor, în zilele de sărbătoare, se pomenește tot așa de rar ca și de cîteo predică. În schimb însă birturile, în cari se vinde pe bani scumpi otrava care omoară și corpul și sufletul, gem de lumea adunată în ele. Aci apoi nu se consumă numai atîta de

cît are lipsă omul pentru hrănirea corpului său istovît, nici nu-și odihnește membrele obosite, ci dimpotrivă se cheltuiește o parte cu mult mai mare decît în zilele de lucru, a avutului și a puterilor trupesti, ba ce-î mai mult, omul, întunecîndu-și mîntea cu beutura, se coboară în rîndul dobitoacelor, ori chiar mai jos decît acestea.

Este evident, deci, că numărul *prea mare* al sărbătorilor, pentru zilele noastre, e un *rău*. Nu ne'ndoim însă că ele își vor fi avut pe vremuri 'partea lor bună. Dar astăzi, chiar ceice au chemarea a veghia, ca așazămintele bisericii să fie păstrate, au recunoscut răul. Insuși capul bisericii romanocatoice, Papa Piu X, prin decretul său „Supremi Disciplinae“ dela 2 Iulie 1911, s'au văzut îndemnat a reduce numărul sărbătorilor în biserică romano-catolică la următoarele: Toate Duminicile de peste an, Nașterea Domnului (numai o zi, 25 Decembrie), Numirea Domnului (1 Ianuar), Epifania (Botezul Domnului, o zi 6 Ianuar), Înălțarea Domnului (Joi 6. după Paști), Concepțiunea imaculată (8 Decembrie), Adormirea preacuratei fecioare Maria (15 August), Petru și Pavel (29 Iunie) și ziua tuturor Sfinților (1 Novembre), Sărbătoarea sfintei Euharistii, care pîn'acum se serba în Joia a doua după Rosalii s'a mutat pe Dumineca a doua după Rosalii, ear ziua a doua de Paști și de Rosalii (ca și ziua a doaua și a treia de Crăciun) s'au șters din rîndul sărbătorilor. Pestetot, deci, a decretat (52-53 de Duminici și 8 sărbători ce pot cădea în alte zile): 60-61 zile de sărbători la an.

Ceice au protestat mai energic împotriva înțeleptului decret papal, au fost tocmai circiumarii. O dovadă și aceasta, că cele spuse de noi mai sus sînt adevărate.

Biserica romano-catolică din Uugaria a cerut, și Papa s'a învoit, ca în anul 1912 să se păstreze ordinea de pîn'acum a sărbătorilor.

Cînd, la anul 1907, Sfîntul Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe din Romnânia a publicat pastorala sa dela 19 Mai 1907, ziarele aduseseră știrea că Biserica României a redus numărul sărbătorilor de pîn'aci. De o reducere a sărbătorilor, în înțelesul strict, nu putea fi vorba. Sfîntul Sinod însă

Auzindu-l astfel de vorbe grăind, am înțeles că sînt în Infern. M'am nizuît după puteri și după descrierile poezilor să mă orientez și am apucat pe o cărare înspre o cîmpie de unde îmi licăria în cale puțină lumină. Am călcat deja o cale de jumătate de oră pănăce într-o răriște — asphodelică am întilnit umbre ce se sfātuiau. Erau acolo suflete din toate țările și din toate vremile; am văzut mai înțelepți amestecîndu-se printre cei sălbatici. M'am ascuns în o tufă de myrt și am ascultat ce vorbesc. L-am auzit mai întăi pe Pyrrhus, carele ca un bun grădinar se rczimă de coada hîrlețului și întreba cu glas blajin.

— Ce este sufletul?

Umbrele îi răspundeau. Divinul Plato explica cu bunătate: Sufletul e întreit. Avem un suflet incult în stomec, un suflet simțitor în ochi, ear unul cugetător în cap. Sufletul e nemuritor. Femeile au două suflete. Cel cugetător le lipsește.

Un membru din sinodul ecumenic dela Macon îi răspunde:

Așa grăești, Plato, ca unul ce se închină idolilor. Oare sinodul dela Macon la 580 n'a votat cu majoritatea voturilor un suflet nemuritor și femeii?

E ființă doar' și femeia, căci din ea virgină s'a născut Isus Christos, carele, cum zice Testamentul-nou, e Fiul omului.

Aristotel ridică din umeri și cu o convingere nestrămutată, dar cu respect față de învățătorul său Plato, zise:

Oh, Plato. În cercetările mele am descoperit în om 5 suflete: unul nutritor, simțitor, mișcător, plin de poftă, cugetător. Sufletul are forma corpului. Își perde forma îndatăce însuși se perde.

Părerile erau contrare.

Origines: Sufletul e materie și are formă.

Augustin Sfîntul: Sufletul e fără materie și nemuritor.

Hegel: Sufletul e o măsură a volumului.

Schoppenhauer: Sufletul e o manifestare a voinții în timp.

Un sălbatic din Polynezia: Sufletul e o răsuflare. Decî cînd am simțit, că fac ultima răsuflare, m'am ținut de nas ca să-mi rețin sufletul în corp. N'am strîns bine, am murit.

O femeie din Florida: Am murit pe patul de naștere. Mîinile copilășului meu erau așezate pe buze ca să rețină răsuflarea mamei sale. Era deja tirziu, sufletul a scăpat.

Descartes: Am firma convingere, că sufletul e o spiritualitate. Cît privește transformarea lui, mă provoc la Digby, dînsul a scris o disertație.

Lametrie: Unde este acel Digby? Aduceți-l aici.

Minos: Domnilor, întreg infernul va fi sco-ciorit pantru a-l afla.

Albertus Magnus: Pentru nemurirea sufletului sînt 36 de voturi, contra 30. Decî o majoritate de 6 voturi pentru nemurire.

Vinătorul de Pei Roșii: Nu moare sufletul

șefului de seminții, dar nici securea, nici luleaua nu pier.

Rabbinul Maimonides: E scris: Răul se va nimici și nu va rămînea nimic dintrînsul.

Augustin sfîntul: Te înșeli, rabbine Maimonides. Este scris: cei păcătoși ajung în focul iadului.

Origines: Așa este, te înșeli Maimonides. Răul nu se va nimici, ci va deveni tot mai mic pănă va fi invizibil. Sufletele drepte trec în Domnul.

Ioan Scott: Moartea unește sufletele cu Dumnezeu, precum sunetul cu aerul.

Bossuet: Cuvintele lui Origines și I. Scott sînt ca veninul. Din cuvînt în cuvînt se vor înțelege scrisese sfîntelor cărți despre chinurile infernului. Ori trăind, ori luptîndu-se cu moartea, nemuritorii pentru durerile lor sînt prea puternici, ear pentru a răbda — prea slabi. Cei afurisiți înveci vor plînge pe așternuturile de foc, chinuții de dureri nebune și vecinice.

Augustin sfîntul: Așa este, aceste adevăruri din cuvînt în cuvînt se vor lua. Carnea și singele celor afurisiți vor suferi în veacul-veacului. Nici cei născuți, dar nici cei morți înainte de vreme nu vor scăpa de chinuri. Dreptatea dumnezeiescă cere aceasta. Mîntea ne este mărginită ca să înțeleagă, că carnea trecută prin foc e mai trainică. Vă istorisesc o întîmplare: Pecînd petreceam în Hipponea, m'am convins despre acest fapt. Bucătarul meu a pregătît un fasan, din care jumătate mi-l

a făcut un alt lucru bun. A fixat numărul așanumitelor *sărbători legate*. Căci, eată ce zice numita pastorală: „Inșă sărbătorile ce toți creștinii sînt datorî a le serba sînt: Duminicile de peste an, între cari se cuprinde și Duminica Paștilor și Duminica pogorîrei Duhului Sfînt; 12 praznice împărătești ale Maicii Domnului și ale mintuitorului nostru Isus Hristos; 13 sărbători întru cinstea sfinților pe cari creștinătatea i-a cinstit cu deosebire pentru virtuțile lor cele mari, precum sfinții ierarh Vasile, sfinții Ioan Botezătorul, sfinții Trei Ierarhi, sf. marele mucenic Gheorghe, sfinții împărați Constantin și Elena, sfinții apostoli Petru și Pavel, sf. proroc Ilic, cuvioasa Parascheva, sf. marele mucenic Dimitrie, sfinții arhangheli Mihail și Gavril, și sfinții ierarh Nicolae. Pelîngă aceste sărbători pentru toți creștinii mai sînt unele sărbători locale, adecă numai pentru creștinii din o localitate, ca: hramurile bisericilor și zilele sfințelor ali căror sf. moaște se află acolo. Toate aceste sărbători se le serbați prin odihnă de lucrul greu al minilor și prin îndelînicirî duhovnicești, cum e a merge la biserică spre a face rugăciune, a asculta cuvîntul lui Dumnezeu și a vă împărtași cu sfințele taine, aducîndu-vă aminte cu mulțămire de binefacerile primite dela Dumnezeu, ear acasă a vă îndeletnici cu citirea sfinței scripturî și a cărților folositoare de suflet și pentru buna creștere a casnicilor voștri, a fi binefăcători către cei sărmani, a cerceta pe cei bolnavi mai ales pe cei cari sînt fără de ajutor și alte lucrări pentru luminarea sufletească și îmbunătățirea năravurilor.”

Pastorală sfințului Sinod era îndreptată mai mult *împotriva sărbătorilor păgînești*, despre cari zice: „Poruncim dar' celorce țineți acele sărbători păgînești ca de acum înainte să nu le mai țineți; să ieșiți la lucru și la lucrarea voastră în acele zile de dimineața până seara. Ear de veți mai serba niște asemenea sărbători păgînești, să știți că păgîni sînteți și lăpădați de sfința noastră lege... Prinoasele voastre vor fi lăpădate, rugile voastre întru blăstăm se vor întoarce...”

dase mi-e să-l mîncînc. După 2 luni îi cerui partea cealaltă, ce era încă bună de mîncat. Focul a conservat carnea, așa va conserva și trupul afurisiților.

Sumangala: Toate cele auzite imi sînt neînțelese din cauza întunerecului ce stăpînește la voi în Apus. E știut doar', că sufletul petrece în mai multe corpuri pînăce ajunge în Nirvana fericii unde se sfîrșesc toate neajunsurile omenești. **Gantama** a trecut prin 150 de incarnațiuni pînăce a devenit Buddha; a fost rege, sclav, maimuță, elefant, corb, broască, platan etc.

Eklezius: Toți mor lafel, oamenii ca și animalele, căci soarta e aceeași. Mor oamenii, mor și animalele. Și unii și alții respiră, ear în om nu este nimic mai mult decît în animal.

Tacitus: Înțeleg cuvintele acestea ieșite din gura unui Iidov trăit în sclăvie. Din parte-mi voi grăi cum se cuvine unui cetățean roman. Sufletul cetățenilor nu pere. Acesta e adevărul. Desonorăm zeii, dacă presupunem că au dăruit cu nemurire sufletele sclavilor și a libertinilor.

Cicero: Hm! fiule, tot ce se spune despre infern, nu este altceva, decît minciuna minciunilor. Mă întreb însumi, oare sînt mai nemuritor decum am devenit prin memoria conzului, care va trăi și în memoria urmașilor.

Socrate: Eu cred în nemurirea sufletului. Inșă e cutezanță riscată și o speranță prin care ne înșelăm înșine.

Victor Cousin: Dragă Socrate, nemurirea sufletului — dupăcum am stabilit-o prin vorbirile mele elocvente — e o trebuință a moralei. Virtutea e o recunoștință obiectivă a retoricei, căci dacă sufletul e nemuritor, virtutea nu-și va lua

Dar împrejurările de azi cer o reducere a sărbătorilor chiar în înțelesul decretului papal dela 2 Iulie 1911. Indesebi ar trebui șterse sărbătorile din lunile Marte-Octombrie cînd țaranul are cel mai mult lucru la cîmp. Eată o chestie importantă cu care ar trebui să se ocupe și *sinodul episcopesc* al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, care (în înțelesul §. 174. pct 2 și 3 din Statutul organic are „a trata orice întrebare dogmatică sacramentală și rituală, și a o dezlega în înțelesul canoanelor pozitive; a ținea consultări și a aduce hotărîri asupra religiozității și moralului clerului și poporului credincios din mitropolie.” Pentru o purcedere uniformă s'ar putea pune în înțelegere și cu sf. Sinod al României. Ear biserică unită (greco-catolică) romană ar putea primi, fără niciun scurpul, decretul papal „Supremi Disciplinae.”

Prin reducerea sărbătorilor bisericile românești ar satisface trebuințelor vremii noastre de azi. **Patrache.**

CORESPONDENȚĂ.

Onorată Redacțiune,

Am citit cu mult regret ce se zice în „Progresul” Nr. 52/1911 despre vrednicul preot *Remus Perianu* din Mircovaț. Acolo stă treaba așa, că învățătorul *Daina* e un potrivnic personal al preotului. I-a făcut în destule rînduri necazuri grele. Bunăoară la alegerea de protopop din Biserica-albă a fost nevoe de intervenția energetică a fruntașilor noștri d'acolo ca învățătorul să se potoliască în ura lui nedumerită.

Cred că împreună cu mine se vor fi găsind destui și alții cari se vor fi mirat de o pășire atît de nesocotită încontra preot-directorului său, despre care se știe înavea că e om cult, cu pregătiri frumoase, și păstor la locul său.

E o tristă apariție în viața noastră obștească, că învățătorii noștri se dau pe față ca contrari ai preoților, a căror soartă

răsplata. Ear Dumnezeu nu deaceia e Dumnezeu, ca să nu ia subț părinteasca sa oblăduire vorbirile mele franceze.

Seneca: Sînt acestea principii demne de un înțelept? Cugetă-te bine, învățat al Galilor; răsplata faptei bune se cuprinde în manifestarea ei, ear virtutea n'are altă răsplată decît înșasi pe ea.

Plato: Și totuși sînt chinuri divine și răsplătiri dumnezeiești. După moarte sufletul nemuricului se va muta într'un cal, ear al femeii într'un Hipopotan. Sufletul înțeleptului va trece în ceata zeilor.

Papinianus: Plato susține, că în viața de veci, dreptatea dumnezeiască nu admite continuarea dreptății omenești. Dincontra e bine ca acei oameni, pe cari legea omenească i-a pedepsit pe pămînt, fie și în urmarea unei scutinte greșite, în infern să-și continue pedeapsa; e doar în joc judecata celor vii, căci schimbînd sentințele, ar însemna a slăbi dreptul de judecată al oamenilor.

Un Eschimo: Dumnezeu e bun cu cei bogați și e rău cu cei săraci. Pentrucă pe cei bogați îi iubește, ear pe cei săraci nu. Și pentruaceia pe cei bogați îi primește în raî, ear pe cei săraci îi trimite în iad.

Un buddhist din China: Să știți, că tot omul are două suflete; unul trece la Dumnezeu, ear celalalt ispășește păcatele.

Un moșneag din Tarent: Oh, voi înțelepților, răspundeți unui admirator sincer al acestor grădini; eu și animalele suflet?

Descartes și Malebranche: Nu au. Sînt niște mașini.

Aristotel: Dobitoacele au suflet ca și noi. Sufletul lor e legat de organele lor.

în ziua de azi nu e absolut de invidiat.

Ar fi bine să încete ura condannabilă dintre preot și învățător. Altcum biet poporul ăsta n'o să mai dea înainte.

Însfîrșit cred că și preoțimea noastră se va ști apăra cu bărbăție împotriva atacurilor. Dorim pacea, dar *si vis pacem, para bellum!* Dealtcum asupra incidentului cu preotul și învățătorul din Mircovaț, vor urma detalii într'un număr viitor.

Un preot din vecini.

Unirea bisericilor române.

Subt acest titlu vrednicul nostru preot Virgil Pop în mai multe rînduri a arătat în coloanele „Progresului” necesitatea unirii bisericilor noastre, arătîndu-și documentate părerile și ideile sale. E de regretat, însă, că pînă astăzi a bătut toaca la urechea surdului, căci niciun singur coleg de-ai d-sale n'a aflat de bine a-i face o mică reflexie.

În articolul d-sale din urmă a amintit că și vr'un „mirean”, nu numai preoții, să-și dea părerea asupra chestiei susarătate.

Indemnat de articolele d-sale, scrise anume în chestia unirii bisericilor, îndrăznesc a spune, după părerea mea liberă, ca necunosător în cele teologice, așa ca un simplu plugar, următoarele:

Trăind noi Români vremuri de atît grele, invidia s'a înrădăcinat peste măsură între noi, și dacă conducătorii firești ai poporului — înțeleg preoțimea — voesc binele, atunci ar fi bine să se alătore cu toți înjurul ideilor părintelui V. Pop.

Căstîgînd noi unirea bisericilor, ceiace și cu grai viu am susținut-o de mai multeori, noi, generația mai tînără, vom ajunge la frumoase biruințe.

Mulți vor zice: „Fost-am noi uniți odată și ne-am dezbinat, și n'am urmat testamentului lăsat de Christos, unde prin evanghelistul Matei zice: „Datu-mi s'a toată puterea în cer și pe pămînt... Dreptacea mergînd învățați toate popoarele botezîndu-le în numele Tatălui, al fiului și al sfințului Duh, și învățîndu-le să păziască toate cîte am poruncit vouă. Și cată eu cu voi sînt pînă la sfîrșitul veacului.”

Dece n'am fost uniți pînă la sfîrșitul veacului? O putem ușor judeca după vremea de astăzi. Vor fi văzînd unii dintre capii bisericii noastre, acum 200 de ani, lipsa trecerii la unire cu biserică Romei, eu unul — deși sînt ortodox — aflu că trecerea a fost cit se poate de bună, înlăturînd prin aceasta mizeriile

Epicur: Oh, Aristotel, spre noroc că și animalele au suflet ca și noi, trecător, stăpînit de moarte. Voi, iubite umbre, aveți puțină răbdare; vor veni timpurile pe cîmpiile acestea, cînd perdeți cu dorința nebună a vieții și viața cu slăbiciunile ei. Profitați de pacea ce nu o conturbă nimic.

Pyrrhus: Ce este viața?

Claude Bernard: Viața e moartea.

Ce este moartea, întrebă Pyrrhus.

Nu mai răspunse nimeni. Umbrele se răs-pîndiră ca norii alungați de vînt.

Credeam, că sînt singur pe cîmpia asphodelică, cînd văzui pe cînicul Mennipos și vecinic vesel.

Dece, îi zisei, vorbesc cei morți despre moarte ca și cum n'ar cunoaște moartea, și dece se arată așa neorientați față de cele lumești, de îți vine a crede că sînt pe pămînt?

Mennipos imi răspunse: Desigur au rămas într'ucîtva ființe muritoare. Indatăce vor trece la nemurire, nu vor mai vorbi, nu se vor cugeta. Vor fi asemenea zeilor.

R. S. Molin.

Colindă

(Din părțile Reteagului.)

Bucurie mare avem
De nașterea Domnului,
De neamul pămîntului.
Că Chiristos und' s'a născut?
În paiele grîului.
În florile fînului.
B'acolo nu s'a născut.
Maica sfință ce-a făcut?

preoților vechi, și câștigând pe seama noastră mai multe îmbunătățiri, pentru școala și biserica română.

Aceasta o putem vedea și din istoria trecutului nostru, de unde aflăm că toată literatura noastră a pornit dela Blaj, de acolo a ieșit, Șincai, Barițiu, Maior, Micu-Klein etc.

Cu aceasta nu voesc să zic că numai uniții au avut oameni luminați, ci ei au fost înainte mergătorii, și nici astăzi nu zic că avem să ne închinăm lor, ci capiș bisericii noastre ar fi în stare să afle modul unirei bisericilor într-o singură biserică autonomă română.

Ajungând astfel și țărâtimea la mai multă cunoștință, vedem, câtă lipsă avem de „unire“. Nu vom putea da înainte pe niciun teren, așa răzleț cum sîntem astăzi.

Intre noi este întrupată invidia, începînd chiar dela vlăstarii neamului. Mi s'a dat ocaziune să fiu față la mai multe examene școlare la școlile noastre primare, la uniți și neuniți. Ascultînd răspunsurile copiilor, la uniți zice preotul propunător de religie, că biserica unită este cea adevărată a lui Christos. La neuniți earăși întors: cică, biserica noastră este cea veche a lui Christos. M'am gîndit deci care să fie oare cea adevărată? Cea adevărată ar fi care s'ar numi „una sfîntă, universală română“. Și atunci s'ar înlătura multe dușmăni dintre noi.

Astăzi, după atîția dușmani ce-i avem, ar fi timpul să înlăturăm invidia dintre frați.

Mulți vor fi cari nu simțesc lipsa de unire a bisericilor noastre, dar aceasta ar fi acolo unde nu sînt în comună cîte două biserici, ear acolo unde sînt, în tot momentul înțîmpină atîi preoți, cît și credincioși greuți.

Imi pare rău că am fost eu nevoit, ca țaran, a afirma bărbătește, că e mare lipsă de unirea bisericilor noastre într-o singură biserică românească!

N. Vucu-Secășanu,
plugar.

Nr. 1948/1911.

Concurs.

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ se publică concurs pentru „premiul Andrei Murășan“ de 300 coroane pe anul 1911.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1911, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune din literatură populară.

Concurenții ver avea să înainteze până la 1 April st. n. 1912 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1912.

Sibiu, 25 Decembrie 1911.

Andrei Birseanu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

Luatu-s'o,
Dusu-s'o
Tot șezînd și odihnînd
Și cu Dumnezeu vorbind.
Se opresc în calea lor
La turșul cailor,
Să nască pe fiul sfînt.
Cînd fiul sfînt se năștea,
Caii fearele rodea,
Maica sfîntă le zicea:
— Fireați voi, cai, blestămați
De mine, de Dumnezeu,
Mai tare de fiul meu.
Voi să nu mai aveți saț
Numa'n ziua de Ispas
Și și-atunci vreme de-un ceas!
Luatu-s'o,
Dusu-s'o
Dela un loc
Pân' la alt loc,
Tot șezînd și odihnînd
Și cu Dumnezeu vorbind
Și s'opresc în calea lor
La turșul oilor,
Să nască pe fiul sfînt.
Cînd fiul sfînt se năștea,
Oile se speria
Maica sfîntă așa zicea:
— Firea-ți voi, oi, blăstămate
De mine, de Dumnezeu,

Liceu catolic în Oravița

O dorință veche a Oravițenilor, mai mult: o lipsă ardentă pentru întreg ținutul acesta mănos a fost și este crearea unui liceu. În multe rînduri s'au făcut încercări întru realizarea acestei idei. Mulți cetățeni fruntași, cu tragere de inimă pentru binele și prosperarea populațiunii din Valea Carașului s'au străduit a ajuta întruparea acestei idei izbăvitoare. Dar din cauza neputinții de a se ridica un asemenea institut de învățămînt din vistieria statului, cînd enunția recentă a ministrului părea a fi îngropat pentru dotdeuna nădejdele, grație trezviei unor cuadevărat binevoitori ai poporului, ideea încurînd va lua trup.

Noul principe al bisericii catolice, episcopul Dr. Glattfelder a luat în mîni chestia liceului și deci, dupăce și comunele românești din împrejurime vor isprăvi cu votarea întotal a contribuțiunii anuale de 8000 cor., se vor face toate pregătirile ca începînd din 1 Septembrie a. c. să se deschidă deocamdată clasele inferioare ale liceului.

Noul edificiu al liceului e proiectat a se zidi cu suma de 600.000 coroane, la care va contribui și statul și comunele, avînd profesorii — lumeni — a fi numiți din partea episcopului catolic. Totodată e proiectat a se zidi și un internat al liceului, în admirabila grădină a Claustrului din localitate.

Bucuria Românilor, cari formează co-virșitoarea majoritate în aceste ținuturi, e alimentată și prin faptul că liceul va fi provăzut și cu o catedră ord. de limba și literatura română.

Ridicarea în mijlocul Românilor sud-bănățeni a noului liceu ne-a umplut sufletul de bucurie, privind acest eveniment de zorile unui viitor mai bun al provinciei noastre.

Eată cea mai înveselitoare veste de Crăciun.

Osana marelui arhieru Glattfelder, care la începutul apostoliei sale a nimerit unde trebuie pusă pîrghia, gîndindu-se la educația poporului din aceste părți cu o populație dornică de progres și învățătură!

Gh. Jianu.

Soc. „Tinerimea română“

Vechea societate culturală „Tinerimea română“ iutrinđ în al 34-lea an de existență, începerea acestui nou an a dat prilejul unei solemnități care a avut loc la Universitate și la care d. Nae Dumitrescu, prezidentul ei, a ținut o cuvîntare ocazională.

Printre persoanele cari au participat la această solemnitate am observat pe P. S. S. Arhimandritul Scriban, directorul seminarului central, Pirvan, și Mindrescu, profesori universitari, Dr. Stănculeanu, Dr. St. Minovici, d-nul și d-na Balea Mangicu, arhimandritul Puiu, directorul seminarului din Galați, și alte foarte numeroase persoane.

D. N. Dumitrescu a explicat că de trei ani societatea „Tinerimea Română“ a renăscut din nou și merge progresînd pe calea culturală.

Vorbînd de idealul societății arată că el este acela al națiunii. Poporul român a dus o viață agitată, cu arma în mînă, în trecut. Azi însă el trebuie să-și uniasca forțele spre a cultiva și educa tineretul.

Toate progresele observate până azi sînt roadele culturii, ale civilizației. Deaceia azi puterile trebuie unite pentru ridicarea culturală a neamului. Îndeplinirea acestui scop îl pot face în primul rînd soc. culturale, cari trebuie să fie sprijinite din toată inima.

Societatea „Tinerimea Română“ e o asociație care luptă pe terenul național-cultural. Noi am pus toată priciperea spre a câștiga sufletul poporului nostru.

În primul rînd luptăm pentru educația națională de care are atîta nevoie tineretul nostru.

Educația națională trebuie să cuceriască și întregă clasă de sus, s'o readucă la aceiași solidaritate de neam.

Școli, societăți, tovărășii, acestea înseamnă activitatea noastră națională, infiltrînd în sufletul copiilor toată dragostea de neam, însemnează să-și formeze educația națională.

Al doilea punct din programul nostru este formarea caracterelor.

Dupăce a explicat acest program de viitor, d-nul Nae Dumitrescu vorbind de serbările din Blaj, de ale Universității din Iași, ale inaugurării bustului lui Eminescu, au arătat că societatea „Tinerimea Română“ a ținut să participe la aceste serbări culturale cari sînt simptome îmbucurătoare pentru împlinirea idealurilor noastre.

D. N. Dumitrescu a mulțumit apoi societăților culturale cari au participat la ședința și a cerut să fie declarați de membri de onoare d-nii C. C. Arion, ministrul cultelor, G. Stroescu, marele filantrop Basarabescu și G. Dobrescu primarul capitalei. (Minerva).

Mai tare de fiul meu!
Lina pe voi să nu ștea
În tot anul să se ia,
Mielul de subt voi să bea:
Luatu-s'o,
Dusu-s'o,
Din un loc
Pân' la alt loc,
Tot șezînd și odihnînd
Și cu Dumnezeu vorbind.
La o iesle ajungea,
Unde boi bătrîni mînca.
Cînd fiul sfînt se năștea,
Boi bătrîni nu mai mînca.
Maica sfîntă așa zicea:
— Firea-ți, boi, voi alduiți
Și să fiți blagosloviți
De mine, de Dumnezeu,
Mai tare de fiul meu.
Pân' plugarii vor prînzî,
Voi veți sta și-ți odihniți;
Pân' plugarii or gusta,
Voi veți sta și-ți rumega
Pân' plugarii or cina,
Sus la luncă vor țipa.
Din grădele,
Luminele,
Din pociumbi făclii arzînd.
Suflă vîntul lin și lin
Mi-l leagănă chitelin,

Legănuț
De pîltinuț,
Ploaie caldă
Tot îl scaldă!
Da-i ajutorul de Crăciun
Și vin grei colindători
De cu seară până'n zori.
Și ei dacă vor veni,
Nu te-i putea odihni!
Du-te'n ieslea boiler,
Boilor și blînzilor
C'acolo te-i odihni!
Da, zău, boii sâracii
De cu seară ei cinară
Și cu bine se culcară.
Cînd Maica fiuț năștea
Rouă peste boi cădea,
Din pociumbi făclii ardea.

Din Pădurea Ocnarilor.

Codrule, ești vinovat,
Că de n'ai fi 'ntunecat,
Pe Ion nu l-ași fi 'mpușcat.
Spre vînat am îndreptat,
Și foc la pușcă am dat,
Și îndat' a și picat.
Am curs iut' și l-am luat,
Cînd văzuî că nu-i vinat...

IGIENĂ.

Scumpetea și alimentele.

În timpul scumpetei de azi e bine să ne dăm seama în ce mod am putea mai ieftin și mai bine să ne nutrim.

Alimentele animalice fiind foarte scumpe, oare n'ar fi mai practic, mai consult a ne lua alimentele din domeniul plantelor. Alimentația vegetală se practică de unii foarte riguroși, folosind numai alimente crude, neferte și nepreparate, ceiace deloc nu se potrivește cu structura și funcțiunea stomahului omenesc. Alții earășii, mai liberali, pelingă vegetale mai mănincă și lapte, brinză, unt, înlezind astfel compunerea variată și mai gustoasă a alimentelor, ferindu se însă de a gusta carne.

Se ivește deci întrebarea: e admisibil ori nu un atare regim alimentar, nevătămător sănătății, dezvoltării corpului și producțiunii de energie, de capabilitate de muncă?

Toate substanțele trebuitoare corpului le aflăm și în alimentele vegetale, numai cît mistuirea e mai anevoioasă. Astfel dacă ne hotărîm pentru vegetarianism, avem treptat să ne acomodăm, căci nutrirea și sănătatea nu vor suferi defel, ear capabilitatea de muncă e mai de lungă durată decît la regimul mixt, și avantajul de a rămînea scutiți de uuele boale pricinuite de prea multă carne. Mai virtos la morburile nervoase și în caz de podagră etc. Corpul omenesc și prin urmare sănătatea nefiind deranșată printr'un asemenea regim, prin care nici producerea de energie nu scade, dimpotrivă, prin această alimentare evităm multe morburî ce se ivesc la ceice se nutresc cu prea multă carne.

Alimentele vegetale mai nutritive sînt: fasolea, linteaa, mazerea, cartofii, poamele etc. către cari adaegînd și lapte, brinză, unt, avem regimul *lactovegetal* atît de sănătos și suportabil. Dar să vedem putea-vom face și vr'o economisire, în vederea scumpetei bintuitoare, nutrindu-ne cu aceste alimente.

Comparînd prețul alimentelor vegetale în raport cu ale cărnii, ajungem la constatarea frapantă, că ele constau mai puțin decît jumătate, prinurmare nu e batjocură la adresa sărăcimii îndrumarea unui ministru către acest regim alimentar, lăsîndu-se de consumarea cărnii, și putîndu-se hrăni mai bine și mai ieftin fără carne.

Și dacă nici nu ne-am face detot vegetariani, în orice caz am putea reduce consumarea de carne, fără a ne primejdui sănătatea, nutrindu-ne mai mult cu alimente vegetale, realizînd prin aceasta și o considerabilă economisire, ce trage greu la cumpănă în aceste vremuri grele.

Dr. Ion Manguica.

Ci-I al mai bun ortac.
Ce-am vînat, ce n'am vînat,
Ianăș e 'n sînge 'necat...
Acas' la socru-mî m'am dus,
Și luî toate i-le-am spus.
Frunză verde lemn sucit
Eacă jandarmî-au venit...
Frunză verde paltin 'nalt,
Mă luară cu asalt;
M'au luat și m'au legat,
Ca p'un mare vinovat,
La Oravița m'au dus,
La robie grea m'au pus.
Nu știu cum s'o alegea,
Păn'la judecata mea.
Codrule cu frunza rară
Cine mi-te-o-'mbla la vară,
Că badea cu chica rară
Zace 'n robie amară.
Codrule, codruțul meu,
Mai rămîi cu Dumnezeu,
Eu mă duc din largul tău.
Mă vor duce 'n țări străine,
Unde nu cunosc pe nime,
Numai frunza și earba,
De cari sînt și 'n țara mea...

Cuunicate de:

Maria Murgu (Iladia).

ECONOMIE.

„Întru îndrumarea Cooperăției“

Dr. I. Raducanu, docent de economie politică la Universitatea din București, are o serie de articole binechibzuite, publicate în „Tribuna“ — întru îndrumarea cooperăției — asupra propagandei ce trebuie să o facem pentru a ne organiza economiceste. În seria de articole a d-nului Dr. I. Răducanu, cari conțin embrionul planului de organizare, — la un loc anumit ne aduce ca pildă vie pe Maghiari, cari cum zice d-sa, ne-au luat înainte pe această cale „pentru că au o Centrală a societăților cooperative de credit, cum și „Hangya“ (Furnica), o federală a cooperativelor de consnm ungare. —

Cutoatecă d-nul profesor este unul dintre cei mai competenți în materie de economie națională, dar fiind un observator indepartat al vieții noastre de aici din Ungaria, cred că nu greșesc, dacă îi voi arăta pericolul ce ne-ar amenința la caz, că noi Români de aici am pune la cale un institut ca „Hangya“, ori altul lafel cu acesta.

Să dovedim cu date chemare a institutului „Hangya“. Eată ce se anunță la anul fondării 1899, de către conducătorii ei: „Străinătatea în privința aceasta are alt raționament. Acolo însași poporațiunea se organizează în cooperative la sate, apoi aceste cooperative alcătuiesc o centrală. Noi procedăm invers. La poporul nostru — durere — nu e încă destul de dezvoltat imboldul de a se ridica la o bunăstare materială și morală, din inițiativa proprie, răzimîndu-se pe puterile proprii. Mișcarea de organizare, deci, a trebuit pornită de sus, deoarece fără propaganda stăruitoare a unui centru, nimic nu se face în direcția aceasta.“

Va să zică: În străinătate ceice duc lipsa, simt nevoile zilei și nu mai voesc să fie expuși speculațiunii externe a sfîrnarilor; consumătorii însiși încep organizarea în cooperative. Poporațiunea din Apus dupăce s'a convins, că adaogînd și învîrtînd un capital mai mare, își asigură marfă mai bună și mai ieftină, rămîind pentru ei și un profit: dividendă după suma îdepusă la fondare; alcătuiesc cooperățiunii.

Cei dela „Hangya“, prinții, conții, baronii și cei cu latifundii și moși mari, vestind altruistul lor desinteresat pentru cel obidiit, urmăresc un principiu de economie greșit, pentru dînșii, însă, bun și aducător de foloase. Acești adevărați prietini ai poporului, cum se numesc însiși în volantele lor și în anuarul cel tipăresc în miș și miș de exemplare, au la bază principiul excentric. Adecă, fondează o mare casă de comerț, cu un fond de câteva milfoane de coroane. Agenții lor pornesc la drum; cutreeră satele, și cu vorbe măgulitoare, ori cu ajutorul preoților pe cari îi asigură de posturi în direcțiune, succede să câștige membri pentru înființarea unei cooperative. În cele mai multe cazuri acești agenții cer obligămînt în scris, că

membrii cooperăției vor cumpăra marfă numai dela prăvălia cooperăției.

Ascultați, cum vorbesc cei dela „Hangya“ prin scrisul lor românesc, cu care inundează satele noastre: „Alcătuți deci D-voastre o tovărășie de consum. Nu e lucru mare, fiindcă Escelența Sa, conte Alexandru Károlyi a alcătuît tovărășia centrală din patrie cu numele „Hangya“ (Furnica), a cărei chemare e să vă dea D-voastre sfat bun și îndrumări, ca să-și trimită un om de al său la alcătuire, să orînduiască bolta, să provadă tovărășia cu marfa cea mai bună și ieftină.“

La ce e bună deci zăbava. Scrieți-vă numai numele pe coala, care vi-o dau în mină, mai însemnați acolo cite părți (cvote) voiți să subscrieți. Cel sărac să scrie numai una, cel în stare mai bună, ma multe, fiindcă așa se cuvine. Cu atît e mai tare tovărășia; să ne nizuim deci, ca mai mulți membri multe părți de afacere să noteze. Cine nu pășeste în tovărășie, nu poate cumpăra în bolta tovărășiei; dînsul să cumpere și de aici înainte marfă scumpă și rea în altă parte“. Citînd și printre șirele acestui citat scris într'o limbă scilciată, ne convingem, că adevăratul scop al societăților sistem „Hangya“, este a pune sub tutela cooperativelor sătești.

Ca să arătăm cititorilor, dăm datele statistice, pe cari le avem din anuarul de pe anul 1911. (A „Hangya“ Évkönyve az 1911-ik évre).

Circulația mărfurilor anului 1910:

Januar	Cor.	1,197.353-
Februar	"	1,262.145.21
Marte	"	1,496.011.50
April	"	1,515.814.65
Mai	"	1,574.337.47
Iunie	"	1,513.333.62
Iulie	"	1,625.687-
August	"	1,600.096.05
Septembrie	"	1,630.222.06
Octombrie	"	1,796.904.99
Noembrie	"	1,803.499.25
Decembrie	"	2,001.133.61

Total Cor. 19,016.418.71

Circularea mărfurilor anului 1911:

Januar	Cor.	1,555.764.05
Februar	"	1,518.559.32
Marte	"	1,756.367.07
April	"	1,782.240.20
Mai	"	1,920.557.51
Iunie	"	1,993.510.18
Iulie	"	1,993.760.21
August	"	2,114.926.10
Septembrie	"	1,992.523.30

„Hangya“ e o puternică casă de comerț. Cooperativele înființate de ea nici nu-i sînt filiale, ci mănunchiul puternic de cumpărători țărani, cari dînd în scris la deschiderea prăvălii lor în sat, se dau legați, că vor cumpăra marfa, numai dela centrală asigurîndu-i în acest mod scutirea de orice concurență. Cooperativele dela sat cumpără, — dupăcum vedem din statistica de sus — negoț în preț de 20 milioane coroane

Insemnări.

Prudența în manifestarea simțimentelor și a gîndurilor e o haină folositoare, căptușită cu ipocrizie

Aceiași durere poate fi mare sau mică, după puterea de simțire și mai ales de înțelegere a omului.

Are și sinceritatea o margine: delicatețea.

Nu ți-a fost dragă o persoană, pe care n'uitat-o; ți-a fost dragă aceia, pe care te-ai căznit s'o uiți.

Dupăce lemnul arde, nu rămîne „nimic“, ci cenușe. Vîntul imprăștie cenușa, și deabia atunci rămîne „nimic“.

Fă binele, fără să umilești.

Recunoștința nu-i iubire.

E mai bine să nu erți o greșală cuiva, fiind astfel mai sigur că nu o va repeta, decît dacă i-ai erta-o. E rău, e greu așa, dar e un bine pentru cei cari vin după noi.

De s'ar clătina mîrgăritarul ca stejarul, s'ar rupe!

Ca să cazî rău, trebuie să cazî de sus.

Radu.

Staua stălielor.

(Jargon sudbănățean).

Ca-al mîi sărac tu ce-ai născut
În iasălie pră scucece,
Întâni păstori l-or cunoscut
Și dăruindu-i cincece.
Cînd fost-o tot natu chemat
La „împăratu“ să să 'nscric
Și el mărșă înfășurat
În brață la maică Mărie.

Irod dăloc o izăflat
Că-un domn girfept acnu ivit,
Tronu i-l-o cutrămurat
Și d'iaia dătot s'o zmincit.

Cătră slujbaș iel porinci
Să taie toț copii-ai mici
Crezînd că și el o peri
„Din iad lumea să n'o răgici“.

Dar nici săbiî nici împăraț
„Lumina lumii n'o s'o taie,
Oricit ar fi dă îngîmfaț
Să sting toț ca focu dă paie.

Că agevăru lu Christos
Dă gireptacie tuturor,
Ș-alor pră treapta mîi dă gios
Că iel îi — staua stălielor.

Ilie Crăciunel.

dela centrală. Profitul curat e de câteva milioane coroane, căci „Hangya“ cumpără ieftin, și are o sumedenie de favoruri, fiind o instituțiune patriotică. Acest profit nu se împarte în dividende egale cooperativelor sătești.

Deci, transformarea atât de radicală în viața economică, care se așteaptă zi de zi, nu se va făuri după modelele „Hangya“ & Comp., ci începând de jos, dela cei slabi, până sus la cei tari.

M. Cărășanu.

FELURIMI.

Chelia. Inzădar omul chel (pleșuv) n'avea trecere nici la vechii Egipteni. Ear vanitatea omenească fiind întotdeauna, au încercat și ei să găsiască un remediu încontra cheliei. Folosiau cei drept peruci, dar totuși părul natural plăcea mai mult. Un învățat german a dat peste o rețetă a Egiptenilor care prescria pentru creșterea părului următorul amestec de unsoare de leu, de rechin, de crocodil, de șarpe, de pisică și de țap. Că folosia această rețetă, nu putem ști.

Nr. 1947/1911.

Apel.

In preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a și răscumpăra felicitările de Anul-Nou, în folosul Muzeului Asociațiunii.

Mijloacele materiale de cari dispune Muzeul sînt așa de restrinse, încît înzestrarea lui înaintea foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte, de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sînt o comoară a trecutului nostru și totaștea mărturie ale vieții noastre culturale, dispar sau sînt adunate cu sîrguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituțiune ar lua un avînt care ne-ar face cinste.

Facem deci apel călduros către toți cărturarii români să contribuie cu sume cît mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în revista „Transilvania“.

Sibii, 25 Decembre 1911.

Andrei Birseanu, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident. secretar.

CRONICA.

Tuturor colaboratorilor și cititorilor noștri: sărbătorii fericite!

„Reuniunea rom. de cîntări și muzică“ din localitate aranjează concert împreună cu petrecere cu dans în seara de Sîmbății în sala otelului „Coroana Ung.“

Membri noui în scaunul școl. ai școlii civile din localitate: *Dr. Paul Fitz, Dr. Rudolf Bähr și Dr. Gheorghe Sceda.*

Tinerimea din Cacova aranjează Sîmbătă la 31 Decembre 1911 st. v., în preșeară anului nou (Sîn-Văsiu), în sala „Hotel Plugarul“ o petrecere împreună cu concert cu următorul program: 1. Bineventare de * *. 2. List Op 1, executată de d-șoara Livia Mioc. 3. Declamație, predată de d-l Sever Bălan. 4. Cîntece, predate de d-l Costa Novăcescu. 5. Chor de * *. Dans.

La *Petrovaselo*, un mare sat românesc în pusta Torontalului, se introduce lumină electrică.

Conducătorul cărții funduare *G. Habenicht* (Facet) a încetat din viață în vîrstă de 42 ani.

„Libertatea“ află că inginer *A. Vlaicu* a fost invitat pentru a face câteva zboruri în orașele Alexandria și Cairo din Egipt.

În ședința de Vineri a Academiei rom. din București au comunicat d. *I. Bogdanu*: O scrioare din 1679 a mitropolitului Dosofteiu, ear d. *N. Iorga*: Contribuții la istoria bisericii noastre, mănăstirea Neamțului și Biserica din Bălinești.

In *Satul-nou*, unde sînt deja 650 de Năzărineni, s'a înființat deeurînd și o sectă nouă a „Sîmbătașilor“. Poporul rămas credincios bisericii ort. românești, imploră grația P. S. Sale arhierului Dr. Miron E. Cristea să le trimită preot.

La *Răcășdia* grasează tifosul și șcarlatina. Prostimea earăși a ținut la răscruce, „pomana lui Dumnezeu“ cu mîncări și beuturi, pînăce au venit jandarmii de i-au împășiat, turnîndu-le carbol prin oalele cu fertura dela foc, ear Mercurul au fost citați la primărie în fața suprefectului pentru a fi stucniți dela asemenea abuzuri.

Tinărul preot *Silviu Pascu*, fiul simpaticului preot *Vasile Pascu* din Greovaș, a fost numit administrator parohial și catehet gr. cat. pentru toate școlile primare și secundare din Timișoara, înlocul răposatului paroh Gheorghe Trăilă. Felicitări!

Ernestina Bădescu (Tesfalu) și *Virgil Țiapu* (Iam) fidanțați. Multe felicitări!

La *Gîrliște* au avut oamenii gîndul bun a-și acoperi biserica cu eternit.

A încetat din viață proprietarul *Iuliu Gall*, fratele membrului al casei magnaților *Dr. Iosif Gall*,

Filiala Lugoș a Soc. pantru fond de teatru rom s'a constituit din nou subt prezidiul dd. *Dr. Victor Bărlău* și *Dr. Avram Imbroane*, dela cari se așteaptă o activitate rodnică.

Căpitanul francez *Lux* scăpînd dintr'o închisoare de fortăreață din Germania, a sosit la Paris.

La *Vraniuș* a fost ales cu aclamație vrednicul învățator, colaboratorul nostru *Damian Izverniceanu* din Sasca-montană. Sincere felicitări!

In comuna *Iladia* s'a înființat o „Reuniune de cîntări și citire“, în scopul înălțării poporenilor prin cultură, alegîndu-și președinte, căruia i-se cuvînt toate meritele, pe bravul notar cercual *Ernest Popovici*, viceprezident: *Stefan Luca*, notar: *Drăginel Ania*, casier: *Ion Ania*, bibliotecari: *Trăilă Ania* și *Pavel Murgu*; membri în comitet: țărani *Ion Sirbu*, *St. Moisă*, *P. Corcanu*, *Pavel Țeicu* și *Iosif Catina*. Intr'un ceas bun!

„Reuniunea de citire și cîntări gr. or. rom. din Oravița-rom. invită la producțiunea ce o va arangea Lună la 26 Decembre 1911 st. v. (9 Ianuar 1912 st. n. a doua zi de Crăciun) în sala otelului Iosif Nedici Iosif Nedici subt conducerea dirigentului său: *Carol Lăzar*, învățator. Programul: I. Concert: 1. Dima: „Ce faci Ioană“, 2. Dima: „Mîndruliță de demult“, 3. Ionescu: „Briul popilor“, 4. „Hei leliță din cel sat“, 5. Vidu: „Cucuruz ca iedera“. II. Teatru: „Drumul de fer“, comedie într'un act de V. Alexandri. După producțiune joc.

„Reuniunea română de cîntări și muzică“ din Recița-montană aranjează Duminecă la 7 Ianuar st. n. în localitățile „Casinei române“ reprezentăriune teatrală și concert cu următorul program: 1. „Nunta Țiganului“, comedie originală într'un act de Emanuil Suciu. 2. „Tinerete-Nebunețe“, comedie într'un act de G. Cătana. 3. „Bărbatul și muerea“ sau „Săracile sutele, cum mărîtă slutele“, dialog comic de G. Cătana. 4. „Două nebunii“, icoană familiară în 2 tablouri de D. Roșca. 5. M. Zamfirescu: „Serenadă“, chor mixt. Urmează dans.

„Reuniunea de citire și cînt“ din Mercina invită la concertul împreună cu teatru ce-l va arangea Lună în 26 Decembre st. v. (adecă a doua zi de Crăciun) în sala școalei de băieți cu program bogat și variat.

Lună la 8 Ianuar 1912 st. n. (a doua zi de Crăciun) în ospătăria „Pau Vuia“ în Varadia concert împreună cu teatru.

In casa țaranului *Petru Lazăr* din Tievaniul-mare s'a întimplat o mare nenorocire. Alaltăeri dimineața gazda casei imblind să încălziască un patron de dinamită pentru a sparge peatră, a explodat dinamitul și a omorît pe loc o femeie, ear pe alta a rănit-o încîtse zbate cu moartea, ear a treia nevastă a fost vulnerată la o mină.

Ajutor de notar *Alexandru Stoiacovici* (Oravița) cu d-șoara *Stefania Hartmann* logodiți. Felicitări!

Fabrica de petrol din Oravița-rom. a fost predată societății pe acții a Fabricii de petrol din Orșova.

Loc deschis. *)

Pentru vătămarea trupească a d-lui E. Klein cer ertare.

Ion Neda.

*) Pentru cele sus cuprinse Redacțiunea nu primește răspunderea.

Poșta Redacțiunii.

V. P. Gerliște Pentru numărul ăsta a sosit prea tîrziu.

V. M. Ecica. Eată ideea ta realizată.

Radu. T. Servein. Inainte!

Pascu. Bucureși. Intr'un număr viitor

Poșta Administrațiunii.

A. B. Biserica-albă. pe 1910/11 cor. 16.

Mai multora. Restanța, împreună cu abon. pe 1912, pe jumătate ori pe anul întreg.

Bibliografie.

A apărut „*Din cele trecute vremuri*“ însemnări despre începuturile graiului, culturii și literaturii neamului românesc, scrisă cu îngrijire pe înțelesul tuturor de cunoscutul scriitor *Virgil Onițiu*, directorul liceului din Brașov. O carte de valoare înaltă, pe care o recomandăm cu căldură publicului nostru cititor. Prețul 2 coroane, plus 20 fil. portul poștal. Se poate comanda și dela autor în Brașov (Brassó).

Cel mai potrivit dar de sărbătorii pentru copii. Atragem atenția părinților și învățătorilor asupra Bibliotecii tineretului, dată la iveală de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, din care bibliotecă au apărut pîn'acum următoarele opt broșuri: 1. „Puilul“, povestire de Ioan Al. Brătescu-Voineschi. 2. „Vestitorii“, povestire de Mihail Sădoveanu. 3. „Meșterul orb“ și „Luminărică“ de Const. Negruzzi. 4. „Darul lui Christos“ și „La fereastră“, de Ioan Popovici-Bănașeanu. 5. „Doi călărași“, povestire de C. Sandu-Aldea. 6. „Doi bătrîni“, povestire de Ioan Agîrbiceanu. 7. „Tușa Oana“, povestire de Ioan Agîrbiceanu. 8. „Balaurul cu șapte capete“, poveste de Petre Ispirescu. In această colecție s'au luat, cum se vede după numele autorilor, numai piese, așe, aflate ca potrivite pentru tinerime, de Secția școlară a Asociațiunii. Prețul unei broșuri este numai 6 bani; întreaga colecție 48 bani. Biblioteca tineretului se află de vînzare la toate librăriile și tipografiile românești din patrie. Ceice vor comanda direct dela biroul „Asociațiunii (Sibii Str. Șaguna Nr. 6) cel puțin 50 de serii de cite 8 exemplare, vor primi un rabat de 25%. Seria se va continua în cursul anului viitor. Sibii, 17/30 Decembre 1911. Biroul Asociațiunii.

„Biblioteca pentru toți“ Nr. 706 cuprinde piesa *Goana torțelor*, de Paul Hervieu, care se reprezintă cu succes pe scena Teatrului Național din București, cu doamnele Aristiza Romanescu, Lucia Sturdza, d-ra Macri și d-nii Demetriad, Livescu, Tonny Bulandru, în rolurile principale. *Goana torțelor* (La cîștărie du flambeau) e tradusă de d-nul Emil D. Fagure. Prețul, 30 bani exemplarul. De vînzare la librăria editoare Leon Alcalay, București. A se cere gratis catalogul întregii „Bibliotecii pentru toți“ ce cuprinde peste 700 de volume.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu.**

Anunț.

O mașină nouă de treerat cu motor

(benzină), cu 6 muteri, împreună cu garnitura completă, cu garanță, o vinde din mînă liberă:

Ion Almajan proprietar în Zsurzsova
(p. Kékfalva).

„LUCEAFĂRUL“

instituit de economii și credit, ca societate pe acții,
VERSECZ.

ACTIVA

Contul Bilanț cu 31 Decembre 1911.

PASIVA

Casa în numărar	77323	64	Capital social	600000	—
Portofoliul cambial	2426152	06	Fond de rezervă	240120	—
Imprumuturi ipotecare:			Fond de rezervă disponibil	20000	—
a) pe obligațiuni simple	1012098	14	Fond pentru amort. mobilierului	2000	—
replătibile în anuități	955048	29	Fond pentru amort. edificiului	18000	—
Realități	132000	—	Fond de binefaceri	162	83
Efecte	322797	—	Depuneri spre fructificare	1917218	94
Debitori în Cont-Curent	97834	98	Creditori în Cont-Curent	192624	24
Diverse conturi debitoare	88923	92	Imprumuturi ipotecare cedate	948303	13
Credite personale	36077	—	Reesompt	1019389	17
Mobilier	9790	—	Dividende neridicate	455	—
Depozite	344803	—	Diverse conturi creditoare	67721	48
			Poziții tranzitoare	50491	—
			Depozite	347803	—
			Profit curat	81564	24
	5505853	03		5505853	03

DEBIT

Contul Profit și Perderi.

CREDIT

Interese:			Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	83237	50	dela cambiul de bancă	137221	14
" depuneri în Cont-Curent	3250	53	" împrumuturi ipotecare	140389	21
" reesompt	39925	44	" credite personale	3578	49
" împrumuturi hipot. cedate	39024	22	" efecte	10660	70
Spese:			Chirie	8240	—
salare	19909	91	Proviziuni și diverse venite	3826	03
bani de cvartir	4250	—			
chirie	3040	—			
marce de prezență	2081	40			
spese de cancelarie	8199	45			
timbre	146	—			
Contribuție:					
erarială și comunală	9197	66			
10% după interesele de depuneri	10089	22			
Profit curat	81564	24			
	303915	57		303915	57

Dr. Petru Zepeneag m. p.
director.

Versecz, Decembre 1911.

Peutru comptabilitate:
Valeriu Cârje m. p.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinuți de astmă, de tuberculoză de plumîni și de gitlej, catar acut de plumîni, oftică, tusă rea, sau răgușeală necurmată și cari pîn' acum nu si-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis o carte cu icoane** scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecubilă boala de plumîni?** Și mai capătă pedeeasupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mii de inși cari au folosit pîn' acum aceste ceaiuri bune de leac, il ridică pînă la cer, împreună cu medicii practici cari au ordinar aceste teiuri împotriva tuberculozei (ofticeii), astmă, catar de gitlej și gîrgălod. Acestei trei nu e vr'un leac secret, se pregătește din plante Lieber fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc Prețul e atît de ieftin încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi oricare bolnav fără niciun risc, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de pept.“

Adresa: Puhlmann & Co. Berlin, 928 Müggelstrasse 25.

10-3

Ingrijiti-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a se înscrie de membru la

„Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă“.

La aceasta asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de 21 — 80 ani. Pelîngă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membrerie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., ear devenind membru după cel puțin 3 ani de membrerie, prin oarecare nenorocire, neputincios de muncă, i-se solvește pînăcînd trăește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunînd membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primiască moștenitorii, i-se solvește membrului pînăce trăește o rentă lunară de 50 cor. Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60 — 80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri însă n'au drept la rente.

După 3 ani de membrerie toate plătirile se pot sîta rîmînînd membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semna 1 — 2 cuate (2000 — 4000 cor.). Atestat medical nu se recere.

Pelîngă solviri lunare moderate și taxe de mărișuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă acestea n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semna 1 — 2 cuate (2000 — 4000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membrerie rîmîne orfană, înceată solvirea taxelor, ear la măriș, fata primește suma asigurată, ori dacă nu se măriș, la împlinirea etății de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposînd o fată după 3 ani de membrerie, solvim erezilor suma asigurată.

Licvidările se fac strict în sensul statutelor. Societatea oferează fiecăruia cea mai mare garanță: cuate semnate pînă la 15.000.000 cor. și 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blanchete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.

Dirrecțiunea pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-
utcza 4. szám).

Aviz.

Avizăm cu onoare P. T. public din Oravița și împrejurime, că ne-am mutat în nou zidita noastră prăvălie, mărișă și arangeată modern, pentru comoditatea mușteriiilor noastre, provăzută cu aparat de încălzit, și vara de răcorit, cu aer.

Am făcut cumpărări în cele mai de frunte fabrice indigene și străine.

Depozit de modă, manufactură și marfă curentă. Haine bărbătești, pălării, confecțiuni pentru dame.

Mare depozit în totfelul de ghete en-gros și en-detail.

Principiul nostru este:

Consum mare — dobîndă pușină

și

Cele mai bune calități cu cele mai ieftine prețuri,

deorce tîrguim la cele dintăi case.

Rugăm a ne vizita magazinul nostru bogat asortat, eventual a vă adresa și în scris, semnăm

Oravița, în Ianuar 1912

cu distînsă stimă

Iohann Belgrader și Fiul

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în bîcănă

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui

G. Ivaskovits din strada principală „La mîța neagră“

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Firma

M. Atzinger & Comp.

din Oravița montană

vinde, din cauza desfacerii despozitului de gramfoane,

orce patefoane, eufoane, gramafoane cu o reducere de 20 la sută, ear plăcile cu cîte 2 cor.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrîină)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
Proprietatea Knoblauch din 1817.

— Telefon Nr. 59. —

Spiritul Mentholos — Knoblauch

dreparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de liliie americană	à Cor. 1.—
Pudră de liliie americană, albă, roză și crème	à Cor. 1.20
Săpun de liliie americană	à Cor. 0.70
Picături pentru dinți	à Cor. 1.—
Picături chineze pentru dinți	à Cor. 0.70
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusă	à 20-60 "
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
" " " pentru reumă	à Cor. 1.—

Leac împotriva pangiceii (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legatur pentru soboriși dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se căștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială.

Parfumerie și preparate cozmice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrîină“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Compania de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Farmacia „La Sf. Gheorghe“

O R A V I Ț A

vis-à-vis de prăvălia lui R. Goldstein strada principală.

In farmacia mea, arangeată modern, se capătă înafară de tot soiul de medicamente

și diferite parfumuri

franceze, engleze, pudră, săpunuri și alte articole de totfelul atât pentru țărance, cât și pentru damele de elită.

Cu distinsă stimă

Adolf Gros,

apotecar.

„VARADIANA” societate pe acții în Varadia.

CONVOCARE.

Domniî acționari ai institutului „VARADIANA” societate pe acții în Varadia, prin aceasta se invită la

a II-a adunare generală

care se va ține

în 1 Februar 1912 st. n. la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Constituirea biroului.
2. Prezentarea bilanțului pe anul 1911 și darea absoluturului direcțiunei și inspecțiunei.
3. Împărțirea profitului curat.
4. Decretarea capitalului societar.
5. Schimbarea §. 6 din statute.
6. Eventuale propuneri.

Din ședința direcțiunei ținută la 1 Ianuar 1912.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA — VAGYON

Bilanț — Mérleg

PASIVA — TEHER

Cassa în număr — Pénztári készlet	635.17		Capital de acții — Részvénytőke	25000.00	
Bon la alte bănci — Más bankoknál	5000.00	5635 17	Capital de acții dela em. II. — Részvénytőke II-ik kibocsátásból	10.00	25010 —
Cambii: a) personale — Személyes váltók	41001.50		Fond de rezervă — Tartalékalap		1127 40
b) cu acop. hip. — Jelzál. bizt. váltók	40896.22	81897 72	Fond de rez. disp. — Rendelk. álló tartalékalap		188 89
Imprumut hipotecar — Jelzálogkölcson		9721 —	Depunerî — Betétek		58785 17
Efecte — Értékpapírok		10500 —	Reescompt — Visszleszámitolás		24453 —
Mobilier — Butorzat		900 —	Interese anticipate — Előlegezett kamatok		1374 50
Spese de fondare — Alapítási költségek		620 —	Diverși creditorî — Különféle hitelezők		1012 05
Conturi curente — Folyó számla		590 39	Spese dela em. II. — II-ik kib. eredő költs.		3 —
Magazine: a) de lemne — faraktár	3393.16		Profit net — Tisztanyereség		1403 43
b) de peatră — kőraktár	100.00	3493 16			
		113357 44			113357 44

SPESE — KÖLTSÉGEK

Perdere și Profit — Veszteség és Nyereség

VENITE — JÖVEDELMEK

Interese depunerî — Betéti kamatok	1477	85	Interese — kamatok	5128	96
Interese de reesc. — Visszlesz. kamatok	212	07	Diverse venitë — Különféle jövedelmek (Provizioni, interese de întârziere, venitë dela magazinî — Proviziok, késedelmi kamatok, fa-és kőraktár jövedelem stb.)	1968	39
Salare — Fizetések	2160	—			
Chirie — Házbér	200	—			
Spese de birou — Irodai költségek	477	47			
Dare directă și com. — Áll. és községi adók	862	19			
Dare după int. dep. — Betéti kamatadó	147	78			
Amortizări — Leirások	156	56			
Profit net — Tisztanyereség	1403	43			
	7097	35		7097	35

Paul Nica m. p.
director-executiv — vezérigazgató.

Varadia, la 31 Decembrie 1911.

Sima Branca m. p.
casier — pénztárnok.

Direcțiunea — Az igazgatóság:

Ioan Epure m. p. **Nicolae Nica** m. p. **Eufrem Mioc** m. p. **Vasile Iorga** m. p. **Ion Corbeî** m. p.
președinte — elnök. **Miu Labantî** m. p.

Vasile Sireca m. p.

Miu Labantî m. p.

Conturile prezente, confrontându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat exacte. — Jelen számlákat a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyeseknek találtuk.

Inspețiunea — A felügyelő-bizottság:

Pau Ianza m. p. **Gheorghe Petanec** m. p. **Traian Buzan** m. p. **Treica Sireca** m. p. **Ianăș Turcu** m. p.
președinte — elnök.

Opuři și broșuri

Se recomandă
a executa următoarele:

Foï periodice

INVITĂRI.

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANTURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice

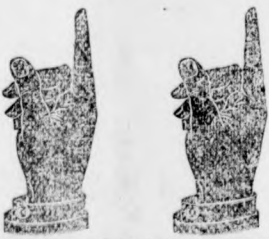
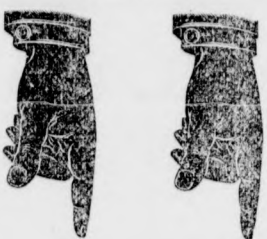
ce se țin de această branșă

PROGRAME.

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „PROGRESUL”

societate pe acții

ORAVIȚA

piata mare (îngă Moara de foc)

PREȚ-CURRENTURI

în or ce limbă.

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

AFIȘE

• Diferite tipărituri pentru băcni

PLICURI CU FIRMA
OBLIGATIUNI

CĂRȚI DE VISITĂ

diferite formate

MENU

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

Cărți în comisiuni

PREȚURI MODERATE!

Pangliei pentru mroți